

Abonamentul:

Pentru monarhie.
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor. $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privesc fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blas.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XIII.

Blas 2 Maiu 1903.

Numérul 17.

EX LEX.

Ziua de 1 Maiu nu ni-a adus numai adunări populare socialiste, cari au un caracter tot mai amenințator pentru ordinea publică, ci cu ziua acesta țara noastră intră în starea de ex-lex. Budgetul provisor votat pe cele dintâi patru luni ale anului a expirat cu ultima April, și parlamentul n'a putut să voteze guvernului un nou budget provisor. Guvernul va conduce ce e drept afacerile publice și fără budget, dară acesta în un stat constituțional e o anomalie, este suspensiunea parțială a constituției. Este explicabilă așa dară grija serioasă, de care apar cuprinși politici magiari guvernamentali și opoziționali; căci constituționalismul, cel mai puternic bastion al magiarismului și acum acesta dă faliment.

Dacă vom considera mersul afacerilor publice de la 1867 încóce, ne vom convinge, că starea politică, în care să află Ungaria azi e o consecvență naturală și necesară a politicei conduse de șovinismul național. Guvernele, cari si-au succedat în Budapesta în cele din urmă trei decenii totă forța și-au dezvoltat spre a întări și asigura supremația elementului magiar în țară. Întru realizarea acestui scop a fost nu numai ajutate, ci chiar împinse cu o forță irresistibilă din partea opoziției parlamentare și

mai vârtos de așa numita opiniune publică. Tendința de a imprima tuturor instituțiilor de stat un caracter național magiar se manifestă în legile de instruire, în cele politice-bisericesci și în toate reformele pe terenul vieții de stat. Lupta contra proiectelor militare încă s'a început tot pe această temă. Nici mai mult nici mai puțin nu cere opoziția parlamentară și opiniunea publică nutrită de presa șovinistică, de cât magiarizarea armatei.

Jertfele de sânge și de bani, pe cari le reclamă urcarea contingentului la 21.000 recruți sînt numai preteste; opoziția nici pe un moment n'ar hesita să voteze jertfele reclamate, dacă ar obține, ca recompensă armată națională magiară, ori ce puțin la regimentele ungare, limba de comandă magiară. Aceste au cugetat a le stórce prin obstrucția parlamentară. La acesta s'a vădut îndemnată opoziția basată în succesele din trecut, și incredințată mai ales în bunavoința guvernului, care până acum a nutrit șovinismul național și n'a avut nici când tăria de a i-se opune. Se spera, că ministrul Széll punându-și în cumpenă auctoritatea sa, va stórce anumite concesii de la Viena; de astădată înse n'a succedat stratagema politicianilor magiari.

Înzădar s'a silit min. Széll să-i capaciteze, că pe când în toate statele europene a crescut contingentul

armatei — ceea ce în sine e un rău — această creștere a devenit un malun necesarium și pentru monarhia noastră, pentru ca să-și pótă ține rangul de mare putere europeană și prin această să asigure și promoveze mai cu efect interesele economice și comerciale ale cetățenilor. La noi de 35 ani în cóce armata numai intensives s'a dezvoltat, nu înse și extensive. Creșterea contingentului nu e în disproporțiune cu creșterea populației, căci în 1868 contingentul recruților făcea 2.6% din numărul întregii populații, azi face numai 2.3%. Apoi pe când la portofoliele celor alalte ministere — după calculul D-lui Széll — s'a urcat budgetul cu 180—300%, pe atunci al ministrului de război arată în proporție o creștere cu mult mai mică.

Șovinismul deslăntuit n'a voit să scie de capacitară ministeriale, nici de resóne de stat; el a împins lucrul până la extrem și starea de ex-lex a devenit neevitabilă.

Starea de ex-lex, e o stare de stagnațiune și ca atare păgubitoare pentru interesele economice a țării. Dacă ea ar dura timp îndelungat și cetățenii ar denega solvirea dărilor, ex-lex-ul ar puté provoca mari încurcături; ba ea ar compromite și sistemul parlamentar, dacă acesta nu ar fi deja destul de compromisat.

FEUILLETON.**VARAVA**

de Max Hoffmann.

În coridorul subteran al Amfiteatrului era adunată o grupă interesantă de ómeni. Lumina palidă, care străbătea prin ferestruța îngustă și îngrădită cu fer, lăsa numai slab să se vadă puținii ómeni, cari în mijlocul spațiului să adunară în jurul unui bătrân cu păr lung argintiu și asculta cu evlavie cuvintele lui. O fată ședea la picioarele lui și asculta jind vorbele lui pe când ceilalți bărbați, femei și copii murmurau ceva încet.

Doi legionari cu sulita în mână pășeau prin coridor, carele era închis cu porți de fer.

— O interesantă societate e acesta — începu unul. — Ar aștepta omul, ca se tremure și să se valete, pentru că mâne trebuie să fie aruncați afară la pornea

Cesarului. Ei înse sînt așa de liniștiți și plini de sănătate ca și când nu aresista mórtea.

— Da, răspuse celalalt, care era mai bătrân, spătos și de-o putere uriașă, e într'adevăr interesantă. Mie nu mi-ar plăce să fiu în poziția lor, cu toate că sînt panțerați și înarmați bine. Aceștia înse de abia sînt învâlniți cu niște haine subțiri și totuși, așa fără frică așteptă ziua ca și când ar fi nevulnerabili.

— Dacă a-și sci numai, că ce vorbesce bătrânul acesta așa încet, zise din nou cel dintâi. Nu înțelegi cumva limba lor? Tu dóră ai pribejit mult prin imperiū, Varavva. La numele acesta, care a străbătut până la urechile prinsonerilor, să cutremurată aceia de odată și priviași plini de gróză către cel agrăit, dar bătrânul începu din nou să vorbescă și iarăși să grupară în jurul lui.

— de unde sînt aceștia — întreba Varava pe celalalt.

— Din Grecia laū adus; dară ei nu sînt indigeni de acolo. Se țin de o sectă iudovescă. Eū am audit ieri, cum povestea un patrician unul altuia rîdend, că aceștia

adoră pe un măgar în loc de Dumnezeu și o cruce de lemn. Cred, că durerea este frumșeța inimii, și acela care póte suporta ceea mai multe chinuri, e cel mai mare între ei.

— Și ce fel de răsplată așteptă ei pentru acestea?

— Acesta e o învățatură de tot confusă. Cât am înțeles eu, ei cred, că nici unul dintre ei nu vor merge în Hades, ci de-a dreptul în Olimp, unde sînt dēi. Ei înse în dēi nu cred de loc. Destul atăta, că e o doctrină cam întunecată.

Își propti sulita de ușă, apoi scóse din tunica sa smochine și începu să mănec. Varava într'aceea începu a să apropie de prinsoneri și îi privi mai de aproape. Mai ales fata avea un farmec deplin. Părul îi era negru și undulat pe spate. Fața-i era nevinovată de copil, cu ochi mari și vineți așa, că cel mai vestiți sculptori ai Greciei nu ar fi putut tăia alta asemenea în marmură. Mănile ei și brațele erau ca ale Aphroditei, a cărei chip de marmură, de multe ori l'a vădut el grădinile lui Nero. Vócea îi suna ca cântecul sclavelor încoronate cu cununii de flori, pe cum a vădut el la Poppea

„Tribuna“ a încetat!

Numărul de Miercuri al „Tribunei“, ne-a adus un comunicat, ce ne-a stins dureros.

Pe pagina întâi redacția „Tribunei“ își lea adio de la cetitori: „Unde am ajuns? Am ajuns acolo, că toți redactorii și colaboratorii noștri sînt dați în judecată: unii zac în pușcării, alții se pregătesc să-l urmeze. Am ajuns acolo, că toate capitalele noastre sînt sleite și caștiunea jurnalului confiscată. „Cu ziua de azi „Tribuna“ nu mai poate apăre...“

Intr'adevăr, drăcia de procese, cari s'au pornit asupra „Tribunei“, ales în timpul din urmă părea a nu mai ave sfârșit, iar amînda de bani de 11 mil corone este pôte fără precedent în anele proceselor de presă.

Din parte-ne regretăm încetarea „Tribunei“ cu atât mai virtos, cu cât trecutul ei frumos constituie o epocă de înviorător avînt național — și cu cât o priyam ca organul comitetului nostru național.

Ceea ce nu l-a succes lui Hieronimi, se pare a-l fi succes blândului și constituționalului Széll?

După un trecut de 20 de ani, jurnalul, care susține sus flamura entuziasmului, chiar în zilele noastre de desorientare și indiferentism național, încetă de a apăre, ca să-l simțim cu atât mai mult lipsa, când nu va mai fi...

Convicția noastră înse este, că purcedînd în direcția acésta, guvernul *nicî odată n'are să ajungă la o bună înțelegere cu naționalitățile.*

Libertatea de presă, ca un postulat al constituționalismului, primesce, prin suprimarea „Tribunei“ o lovitură de mörte.

Un guvern cu adevărat diplomat nu suprima glasurile *loiale* ale opoziției, ci încercă a le da ascultare și a se conforma lor. Și a spus-o acésta și profesorul ungar Czirbasz — despre o finalizare a chestiei naționalităților nici poveste nu pôte fi, până ce guvernul nu le cunoșce și nu le înțelege postulatele. Și de unde să le cunoșcă, dacă rigorea procurorilor le suprimă glasul?

Încetarea „Tribunei“ este de altcun numai o lügenunchere pentru moment, căci, după cum aflăm, partidul și fruntașii grupați în jurul „Tribunei“, vor scöte în curînd un alt jurnal cu programul „Tribunei“.

Până la apariția lui înse, rămânem neorientați, sub impresia durerösă, că „Tribuna“, care ridicase pe vremuri chestia națională în slava celui mai sublim idealism — s'a stins!

Revistă politică.

Roma. Regele Angliei Eduard va visita pe P. S. Sa Leo XIII. La drepte va fi primit de msgr. Bisleti. Garda pontificelui îi va face onorurile și va fi salutat de majordomul Msgr. Cagliano însoțit fiind de cei mai mari dignitari bisericesci. Majordomul va conduce apoi pe Regele în locuința Preasfinției Sale. La convorbirea Preasfinției Sale cu Regele Eduard nu va fi nime de față.

Peninsula balcanică. Lucrurile sînt tot mai încurcate. Populațiunea Macedoniei e în o continuă fêrbere.

Cetele bulgare își continuă agitațiile lor. Albanezii s'au resculat contra reformelor. Turcia a concentrat în Albania vre-o 60 mil de ostași pentru potolirea resculațiilor.

Dacă Turcia nu va puté face rînd în Macedonia, atunci vor păși la mijloc puterile europene.

Rolul de întervenire cu putere armată e rezervat Rusiei și Austro-Ungariei. E evident, că întervenirea puterilor va ave de urmare un rășboiü contra Turciei, careva fi mai de-sastruos, ca și când înșă-și Turcia ar face ordine în Macedonia.

Sultanul înse are speranța de a puté face ordine în Macedonia și de a desarma pe Albanezii, cari au luat o poziție fôrte amenințătoare.

Correspondințe.

SINODELE PROPOPOESCI.

— Tractul Blaș. —

Sinodul de primăvară a tractului propopesc al Blașului s'a ținut Joi în 9. Aprilie n. în parochia Blaș. Au luat parte toți preoții afară de unul.

La 9 ore a. m. întrégă preoțimea tractuală a plecat de la casele șefului tractual din Blaș-sat Mon. Georgiü Bărbat și la biserica parochială, unde după invocarea Spiritului sfînt, toți preoții s'au mărturisit. Concionator a fost parochul Roșiel-de-Secaș, Ioan Deac.

După terminarea serviciului divin, preoțimea tractuală în frunte cu Mon. G.

Sabina. El s'a plecat mai de apröpe și admira chipul acest fermecător și minune înțelega și limba lor. Cântău în cuvinte lui cunoscut:

„Eü cânt darul domnului și vestesc dreptatea lui: dreptatea lui s'a ridicat, și el o păstrează cu credință în ceriü. Atunci se va bucura cel drept și pace va fi până în veacul veacului.“

Varava lovi cu sulita în petrii de prinsonerii fugiră cu gröză de lângă el.

— Ce vorbiți voi aici? întreba el în limba lor, care era un amestec de grecescă și evreescă. Așteptă jidovii un dar nou de la Dumnezeu lor nevêdüt?

— Fiul meu „rêspunse bêtrânul prietinos, unii dintre jidovi, a căror privire este întunecată și inima închisă, așteptă încă. Dar mulți sînt cari sînt luminați, pentru că darul s'a pogorit la noi în trup vêdüt și noi am vêdüt mărirea lui, mărirea fiului din tatăl.

Ce vorbesei tu bêtrânule? Cred jidovii că Mesia cel așteptat a venit?

— Nu toți o cred și puținii o sciü. Mulți sînt chemați și puținii aleși.

— Unde este Mesia al vostru?

— Nu mai vorbi de Mesia! Tu nu ai auzit nimic de Isus din Nazaret, de cel restignit, care după trei zile s'a sculat din mörți? Șede de-a drépta Tatălui de unde va veni să judece vii și mörții.

— Și când se va întâmpla acésta?

— Nime nu o scie ziua și césul, pentru că Tatăl nu a spus acésta nimărul.

— Atunci pôte să întâmpla, ca voi se muriți fără ca el să vê scape pe voi? Și încă sintei așa de voiöși?

— O! cel ce suferă în numele lui, acelnia tôte i-se vor ierta de-o mie de ori și el va străluci ca lumina cerului.

Legionarul să uita trist la pămînt. „Încă tot mai rêsună deci în Ierusalim turbatele strigăte despre unșul Domnului? Eü îmi aduc fôrte bine aminte de acela.“

Moșnegul să uita plin de milă la el.

„Am sciuto eü acésta. Și amintirea acésta trebuie, că arde ca un iad în inima lui Varava.“

— Din nou să feriră cu toți de el și legionariul lovi cu piciorul în pămînt. „De unde mă cunosci pe mine, gândeți, că sînt esilat de vê îngrozit de mine?“

— Da eü te cunosc pe tine, Eü te-am vêdüt pe tine, când ți-ai dat drumul, ca să se arete în deplină lumină mărirea Fiului lui Dumnezeu.

— Sciü, sciü, și eü am stat la crucea lui. El a fost un trădător, un rebel și și-a luat pedépsa cu drept. Eü înse am omorît numai pe cel ce mi-a sedus nevasta și sörtea m'a favorisat pe mine.

— Nu vorbi de sörte! Tu ai fost un instrument în mâna Celui prea înalt, și pe cum cređi, așa ți-se vor ierta ție păcatele și pacea va stăpâni inima ta și eternul dar să va pogori asupra ta.

— Pace? zise legionariul, eü nu o cunosc. Mai mult de 20 de ani pribegesc în lume și caut pacea, caut mörtea, mă

arunc nebun în valul primejdiei. Dar tôte în zădar. Încă și astăzi îl mai vêd înaintea ochilor pe omul acela pe cruce, care nu era dărz, ca rebelii, ci tăcut și liniștit.

— O fiul meu! Tu l'ai vêdüt și l'ai auzit în césul lui cel mai cumpelit, atunci și pentru tine s'a rugat la Tatăl nemêsurate asupra ta. Va veni și ziua, în care tu vei servi spre cinstea și lauda lui.

— Așa cređi? Eü nu sînt nimica din dragostea aceea, de care tu îmi vorbesci. M'au tractat, ca pe un căne. Când mi-a dat drumul mi-ai spus, că înmediat să mă depărtez din țară; a trebuit să-mi las femeia și copila și să mă duc în alte țări.

— Acésta a fost numai o probă, care a trimis'o Dumnezeu asupra ta. El a voit să-ți scormonescă inima, ca după aceea cu atât mai bine să prindă cuvintele lui eterne.

— Acésta mai întâiü să o vedem zise Varava ridênd. Dar nevasta și copila mea... nu cumva sciaü ceva despre ele?

— Ascultă! După ce Acela s'a dus la tatăl lui și la tatăl nostru, noi ne-am adunat, ca să petrecem la olaltă în rugăciuni, pe cum facem și astăzi. Am împărțit tot ce am avut și am ajutat pe cei sêraciși pe cei părășiți. Și nevasta ta a fost una dintre acestea. Ea a murit în Domnul.

— Și copila mea? unde a rêmas ea?

Bêtrânul își puse mâinile pe capul fetel ce era la picioarele lui. Vêđi, e ca o flöre în casa Domnului. Hanna ta e Hanna noastră. Ea și-a ales partea cea mai bună, care nu să va lua de la dînsa.

Bărbat în corpore ne-am prezentat înaintea Escelenției Sale Dlul Mitropolit. Și prin rostul protopopului ni-am depus curatele noastre sentimente de înaltă venerațiune, stimă, iubire și adheșiune la piclărele Escelenției Sale, preabunului nostru Arhiepiscop și Mitropolit, cerând de la Părintele Îndurătorilor să-L țină încă la mulți ani fericiți!

Framoasă vorbire a protopopului și ținuta demnă a preoțimii, a făcut plăcută impresie asupra nobilei inimi a Înalt Preasfințitului Sale, care în răspunsul său ne-a înălțat la inimă, cu deosebire păzirea intactă a tuturor așezămintelor sfințelii noastre bisericii și buna conducere a poporului nostru încredințat. Și după primirea Înaltei binecuvântări ne-am reîntors la casele protopopului în Blaș-sat, unde s'a ținut și ședința sinodală.

Mângâiați în sufletele noastre de buna primire a Escelenției Sale, la casele protopopului prin rostul notarului tractual Nicolău Lațiu, i-s'a adus laude și mulțumită protopopului pentru fericiții ideie de a ne prezenta Escelenției Sale, câștigându-ne prin această o zi într'adevăr fericită.

Din programul sinodului, cred a fi de interes general scoterea la ivelă a următoarelor puncte:

a) S'a constatat spre bucuria tuturor, că mersul învățămîntului școlar progresază și în genere e mulțumitor.

b) Moralitatea credincioșilor asemenea e bună.

De la introducerea odioasei căsătorii civile spre mângâierea tuturor, s'a constatat, că toate casurile de căsătorie s'au încheiat cu binecuvîntarea bisericii.

c) S'a efectuat taxele la fondul esactoratului.

d) Asemenea la fondul de salarisare a preoților, statorindu-se, ca fie-care parohie să concurgă la numitul fond cu aceea sumă, cu care contribuie la fondul esactoratului.

e) Ca loc de întrunire al proximalului sinod se defige parohia Mănărade, la espresa dorință a parohului de acolo Ioan Handrea, desemnându-se concionator T. Abrudan, cooperador în Cisteiul-român.

s. l.

De lângă ruinele Ulpiei-Traiane.

istoria. — dacă imparțial și consecuent o consultăm, ne dovedește până la evidentă, că numai acele națiuni au înflorit în trecut și prosperază în prezente, asigurându-și motive și prospecte sigure de a exista și în seclii venitori, cari au avut și au un cler luminat, deștept, deplin convins și conștient de sacra sa misiune educativ-moral-culturală! Și dacă în general se poate această afirma, atunci cu atât mai virtuos se poate zice, că existența, conservarea și prosperarea neamului românesc, special al celui din Ungaria, depinde nedisputat, de la clerul lui secular. Dacă acest cler se va sci ridica la culmea chemării sale, respective, dacă întreg și unul fie-care membru al clerului român, de ambele confesiuni, va dispune de veritabila „căldură“, respândind lumină și viață în toate membrele poporului român, și prin urmare va satisface conștient, precis și punctual sarcinile sale misiune, atunci, dar numai atunci — viitorul neamului românesc, pe deplin ascurat, fiind, va fi, cel divinat de poetul: „Viitor de aur . . .“

Mă apasă temerea înse, că acel „viitor“ va fi tare depărtat, după-ce astăzi,

cred, că nime nu-mi va contesta afirmațiunea. — nu unul fie-care membru al clerului român de ambele confesiuni, e la culmea misiunii sale sacerdotale!

Drept aceea mângâiere și bucurie, ba chiar mândrie națională, trebuie să simțescă inima fie cărui adevărat român, atunci, când i-se dă ocaziune a cetii, în ziaristica română, că clerul unui ori altui tract protopopesc să mișcă, începe a se reculege din letargie și cu puteri unite — se ridică către sublima sa destinațiune.

În legătură cu cele premise vă rog să-mi permiteți Prea stimatăle Redactor a Vă raporta, despre adunarea sinodului protopopesc gr. cat. al Ulpiei-Traiane, ținută în Grădișce la 8 April a. c. Adunării i-a premer, mergerea în corpore a clerului districtual la s. biserică, unde după ce s'a mărturisit unul fie-care, s'a celebrat s. liturgie a Presăntificatelor. Adunarea, cu o vorbire escelent stilisată și bine predată, în care cu aparat oratoric-scientific indigitându-i-se misiunea sublimă și sacră, se îndemnă clerul districtual, cu o singură excepție, întreg present, a se ridica — entusiasmata — la culmea misiunii sale sacerdotale, a deschis-o și presidiat-o, cu tact și prudență, noul administrator protopopesc Mon. Nicolău Muntean, care deja și-a câștigat iubirea, încrederea, stima și respectul clerului districtual! Imediat după deschidere s'a cetit Ven. Scriptă consistorială, prin care se aprobă constituirea forului protopopesc confirmându-i-se oficianții aleși. După această președintele cetesce raportul despre starea districtului și mișcarea poporului gr. cat. din acesta. După acel raport, în anul expirat au fost: preoți funcționi 12, preoți deficienți 1, preotese veduve 4, orfanți de preot 5, învățători confesionali funcționi 7, învățătoarese 1,

Legionariului i-a scăpat din mână sulita, care cădu pe pământ cu șgomot. Un strigăt de bucurie îi leși pe buza și el își desfăcu brațele, ca să-și strângă copila la pept. În clipa această înse lovi cine-va puternic în ușa și alți legionari veniră, ca să schimbe pe cel vechi. Varava își ridică lancea de la pământ, arunca o privire duioasă asupra creștinilor, apoi leși pe poartă.

Când ajunse afară, alerga nebun la comandantul lui și îi rugă, ca să elibereze pe fata ce să află între creștinii. Ea e sigur nevinovată și e o rudenie a lui.

— Nu e tréba mea — zise centurionul indiferent, mergi la prefectul!

Varava pleca imediat la prefectul. Ajunse la vila pompoasă a comandantului legiunii sale și să opri în atrium, a cărui pereți erau de marmură și ușile de bronz. Pavajul îi era de mozaic și în mijlocul spațiului erau mulți tineri, cari povestéu încet. El ruga pe unul, ca să-l anunță și a fost primit numai de cât.

Risete șgomotose îi isbi urechile, când a intrat în spațiosul peristyl. În jurul unei mese așezate în mijlocul spațiului, zăceau mai mulți bărbați pe perini și să amusa de trei dansătoare, a căror corp era aproape neacoperit. El le lovea cu fructe mărunte. Dănsătoarele nici nu clipeau din ochi și să nisua, ca mișcările lor să le facă după tactul de musică.

Unul, care era chiar în fruntea mesei și a cărui față exprima o ștrictetă militară, făcu semn legionariului, care să ruga din nou să-l elibereze copila.

Prefectul să uita ironic la el, să ridică puțin sus și la un semn al dreptei sale încetară și musică și jocul.

— Prietini ascultați! omul acesta a descoperit, că între femeile creștine, care așa de bine ne vor amusa, mâne în amfiteatru, una e o rudenie de-alui și să rógă, ca să-l dăm drumul. Ce ziceți voi? Risete șgomotose urmară cuvintelor acestuia.

— Cum e fata? Frumósă-? zise un óspe vial.

— Ha! ha! ha! Uitați-vé la Lölins! așa să vede, că el să întorce la bêtrăneță și umblă pe căile virtutii. Deși îi lipsesce puterea, dar voința e de totă lauda.

— Părerea ta e falsă zise Lölins. Eú nu mă cuget la mine, ci la nevasta mea. Ea volesce o nouă sclavă, de grecă sa urit.

— Tu ești model de bărbat, dar la aceea cugetatu-teai, că asta de care e vorbă adoră pe un măgar? Eú îți spun, că e o societate neplăcută. Nu de mult mi-am adus eú una în casă. Dar mai mult n'oi mai aduce.

Așa era de melancolică, de mă pusă pe gânduri. Nu-mi place! Aduc de acuma incolo Hispaniole înflăcărare sau Etiopiane sêlbatică. Acestea au cel puțin foc, dar figurile acestea subțiri sînt ca ghița.

— Da — zise un altul și de óre ce Cains în decursul celor 18 ani și-a mistuit tot focul, are, să înțelege, lipsă de căldură.

— Domnul casei întrerupse vorbele, își ridică pocalul aurit și zise: Prietini, să bem în onórea lui Cesar, care a voit, ca mâne să fie aruncați fiarelor acești ómeni. Iar tu, zise către legionariu, să nu mai îndrăsnesci a-mi veni în casă, ca să mă molestezi cu ast fel de lucruri. Și așa trătesci numai din grație aici. Mergi!

Varava crâșni în diuți, să întóarsă și părăsi casa.

S'a rugat de centurion, ca să-l permită să petrecă și el cu creștinii. Așa a rămas totă nóptea cu el, și asculta rugăciunile lor.

O mulțime mare umplu toate locurile ce să află în amfiteatru. În scaunele de marmură ședeau vestalinele, senatorul și judecătorul. Sunete puternice de tubă, vestia, că să apropie Cesarul. Nero zăcea aproape pe un lectical adus de 4 negrii hereulei. Pretoriani cu pèrul blond și înarmați erau în jurul lui. Când au lăsat lecticalul jos, Nero a pășit pe tron, a făcut semn cu mâna și atunci să deschisă celea 6 uși laterale ale arenei, pe care intrară gladiatorii. Pășiră până sub tronul împărătesc și ziseră; Mărire ție Cesar, cel ce mor te măresc pe tine.

La un semn dat, să începu lupta. Nero nici că să uita acolo și să interesa, ca și un îndrăgostit de frumosul Nymphidius, pe care l'a chemat la sine. Nici publicul nu să interesa mult de lupta această a gladiatorilor, cari înarmați cu pumnale să aruncară unul asupra celuilalt. Să făcu o mică învălmășelă, o izbire de pumnal și unul rămânea mort pe arenă. De abia duseră ultimile cadavre ale gladiatorilor de pe arenă și din nou răsuna șnetul de corn, la ce, 200 de lei din Nubia, săriră pe arenă.

Nero să uita acum drept la poarta ținută cu fier, care ridicându-se să iviră creștinii. Poarta să închisă din nou și creștinii plini de gróză rămăseră pe terenul de luptă. Șgomotul asurzitor al mulțimei, urletul

casuri de nascere 270; dintre cari au fost 247 legitimi, iar 23 ilegiti. Casuri de morți au obvenit 272, deci în general a fost o decreștere a poporului de 2 suflete; căsătorii nouă s'au încheiat 107, iar concubinate au fost în total 92 părechii.

S'au edificat case parohiale corespunzătoare în 3 parohii, iar școli s'au edificat din nou 1. Acest raport, ca o inovație, fiind-că în adunările sinodale premerse atari rapoarte, nu s'au mai cetit, să lea cu plăcere și recunoștință spre știință. Presidiul pune apoi la ordinea zilei: chestia înființării unui fond tractual preoțesc, din care se beneficiază, cu timpul, familiile preoțesci, rămase fără ajutor și sprijin, după decedarea capului familiar. Această propunere bine motivată și insistent susținută se primesce cu unanimitate, decidându-se înființarea fondului chestionat, pentru a cărui augmentare și alimentare se obligă fie-care preot districtual a solvi o taxă fundamentală de 10 corone și o cnotă anuală, conform proventuosității beneficiului parohial, de 6 respective 4 eor. Tot spre scopul mai sus indicat s'au decis ca și casele bisericesti să concurgă cu o dotațiune anuală de 6 respective 4 corone.

S'au decis în principiu, la propunerea presidiului, înființarea unei rennii de înmormintare districtuale; de realizarea căreia se legă mari speranțe.

S'au decis ca pentru combaterea concubinatelor și a căsătoriilor numai cu legătură civilă, cari se înmulțesc teribil să se lea cele mai energice măsuri, decidându-se, ca cu deosebire aceloră, între cari nu subversază nici un impediment canonic și civil, ci numai din renitență și indiferențism religios, nu voiesc a se cununa bisericesti, să li-se denege ori ce funcțiune sacră preoțescă, afară de sacramentul s.

animalelor și rugăciunea creștinilor să amestecă de-avalma.

Apă mirositoare să slobozi pe țevi în amfiteatru și miros dulce să răspândească odată. Creștinii simțiră mirosul acesta. La un semn dat al bătrânului venerabil, pășiră cu toți în mijlocul arenei. Încet răsuna cântecul lor și tăcere mare stăpânea mulțimea.

— Pe Iupiter — zise Caius, către Sempronius prefectul — femeia acesta e frumoasă. Dacă am fi scuti.

— Ai pute renunța de conștiință — zise celalalt cu dispreț — că ce ți-a scăpat bucata acesta bună? Mângăiete, că altul are și mai mari chinuri pentru ea, ca tine. Uite la legionariul acela de acolo, care a fost ieri la mine, cât e de pierdut și palid.

Între legionarii, cari erau de pază să vedea și Varava. Era palid ca morțea cu privirea pierdută și să uita ca un nebun la scena ce să desfășura jos pe arenă.

Animalele s'apropiau de creștinii, ca mâța de pradă. Când a încetat cântarea, cununii de foc, svirleau asupra lor, în urma cărora să aruncară asupra creștinilor. Învălmășală scurtă urma, apoi părți de trup omenești să vedea risipite în teatru.

Hanna a stat până la urmă cu mâinile ridicate spre ceri, cu ochii senini și umezi. Un leu o lovi, cădu la pământ, iar mâna ei albă ca criul, a fost spintecată de fiară.

Un strigăt oribil să auzi, care a întrecut și urletul poporului și mârăitul fiarelor. Era strigătul legionariului, pe care prefectul l'a dat pe ușă. El își aruncă

botez și providerea în „periculum mortis“ cu sacramentalele muribunților, chiar și binecuvîntarea funebrariilor.

S'au decis ca Mon. Dn administrator protopopesc prin o reprezentațiune, către pretura districtuală din Hațeg, făcândă să-l atragă atențiunea, că organele administrative subalterne nu observă dispozițiunile și ordinațiunile comitatenești viginte respective nu se îngrijesc ca birturile să fie strictamente închise la ora și terminul defipt în acele ordinațiuni, ci acelea, chiar și pe timpul serviciului divin, până târziu după mezul nopții sînt deschise; prin ce să dă vedită și abundanță ocașine, pentru demoralizarea poporului. Căci doră e secret public că din birt, crismă, se propagă în popor imoralitatea și miseria cea mai detestabilă. Această decisiune e foarte salutară, dacă se lea în considerațiune, că elementul semitic, singurul și privilegiatul posesor al birturilor, ca un „polip“ gigantic cuprîndînd suge, învenineză moralmente și nimicesce material și spiritualmente poporul nostru mult iubit. Și acest element, dacă nu se vor lua, din partea celor competenți, grabnice, energice, serioase și solidari măsuri de apărare, de sigur pregătesce și aplică bisericii și neamului românesc un sinistru și înflorător desastru. Doră nu este necesitate de multă știință filosofică, ca fie care român se înțeleagă și să se convingă că unde crește și înflorește „scaiul“ și „urzica“ acolo „mirsina“ și „ciparosul“ să uscă și pier.

S'au decis ca adunările sinodului protopopesc să fie ambulante, alegându-se, prin invitare, ca loc al adunării viitoare, parohia fruntașă Clopotiva, în care prin zelul și activitatea actualului adm. parohial On. I. Nicolescu, s'au edificat în anul trecut casă parohială, cu care puține case pa-

copia și cu o săritură desperată să asviri în arenă.

Ca un nebun să arunca Varava asupra leului, care a stășiat mâna Hannei și îl implânta sabia în piept. Sângele îl ieșia giroie și trupul lui puternic și fumos, să răsturna peste Hanna. Îngrijitorii voiau să alerge cu bâte de fier înroșite, ca ducându-l la Cesarul, pentru conturbare, să fie pedepsit după merit, dar era prea târziu. Un alt leu să repeși asupra lui și cu brinca lui puternică îl smulse pieptul.

Varava nu mai simte nimic. Scia că lipit de el, mure copila lui cu privirea ațintită spre ceri. În clipele ultime ale veciniceii adormiri mai auzi încă cum Hanna rostescă două cuvinte: „Isus Christus“.

Arena era plină de sânge. Resturi de-ale trupurilor omenești erau risipite prin năsip și peste acestea săreau animalele sălbatică în urletul și aplausele poporului roman.

Nero aplaudă, apoi sculându-se zise celor din jurul său. „Vitezul legionar“. Vedeti acesta mi-o plăcut. A fost ceva nou pe arenă. E invenții Petronius! Îl voi rămunera pentru geniala sa inovație! Măne îl voi trimite bustul de bronz al iubitului meu Polyelet. Să mergem la teatru, aici e acum plictisitor. Acolo vă voi delicta eu, cântînd un himn în cinstea lui Apollo.

rochiale pot revalisa. Ca concionante la adunarea viitoare s'au ales On. I. Bora, adm. parohial în Buceva.

Lăundu-se și alte decisiuni, de importanță administrativă mai secundară, între cari merită amintire aceea, că la propunerea și indemnul presidiului, toți preoții prezenți s'au obligat a-și procura opurile, de mare valoare, științific-istorice ale eruditului canonic mitropolitan Reverendissimul Dr. Bunea din Blaj, adunarea s'au închis la 1½ ore p. m. După adunare membrii prezenți ai sinodului, au luat parte la masa ospitală și bine ajustată a Mon. Dn adm. protopopesc.

Reasumînd activitatea sinodului protopopesc actual, în care s'au adus decisiuni importante și mult promițătoare, mă nutresc credința, că actualului protopop administrator Mon. N. Muntean, căruia într'adever nu-i lipsește nici una dintre calitățile trebuincioase unui bun și destolnic „șef“ tractual, în perfectă armonie și frățescă conțelegere cu membrii clerului districtual prin măsuri, înțelepte și reforme corespunzătoare, îi va succede a aduce afacerile districtului protopopesc gr. cat. al Ulpiet-Traiane, în privința confesională, cel mai pur diu întrăgă dieceasă, la o adevărată stare de înflorire. Dea bunul Dumnezeu ca așa să fie!

I. T. p.

Băla, în Dumineca Tomii 1903.

În săptămânile din urmă a ss. păresimi, în partea științifică-literară a prețurii fol „Unirea“, ni-s'au dat spre citire un articol despre săvârșirea sfintei liturgii în păresimi. Acest tractat de o parte mi-s'au părut ca un felu ales de bucate prezentat în timpul mai potrivit; iar de altă parte pe mine — și cred că și pe alți confrăți preoți de la sate — ne-a luminat în un întunec despre care sciam tare puțin că ne împrejură.

De cărți și tractate, cari să se ocupe exclusiv cu ritul și disciplina funcțiunilor sacre, cari să îndeplinesc în biserică noastră; în toate timpurile unui an sîntem săraci de tot. Căci, ce avem, tracteză numai funcțiunile, cari să îndeplinesc mai în toate zilele. Din însemnătatea lor mistică mult puțin cât am câștigat în seminar, în viața agitată ce o ducem, cu timpul ne rămâne abia un vis nedeslușit, iar disciplina funcțiunilor sacre din zilele mai alese ale anului, cum sînt păresimile mai mult ni-le însușim din o praxă defectuoasă.

În bisericile noastre de la sate cărți ca Triodul, Pătmarul, Pentecostariul, Mineul-mare și altele de a rîndul sînt suplinite prin estrase adecă prin cărți prescurtate. În acestea notițele intercalate unde și unde la câte o zi mai însemnată, cari te îndrumă la ordinea funcțiunii din respectiva zi sa, sînt în limba grecăscă ori slavonă, sau sînt foarte scurte neînțelegibile, presupunînd pe ceteți a fi espert în ale tipicului și cunoscător al însemnătăților mistice.

Între așa împrejurări noi sărmani de noi, în lipsa timpului de a studia sistematic acelea notiși și îndrumări, ieșind la sate îndeplinim funcțiunile sacre așa cum am învățat de la cei mai bătrâni și cum ne spun cantorii mai esperti, că s'au practisat în cutare biserică parohială.

Grelele împrejurări prin cari a trecut biserica noastră, a ținut pe preoții de la sate departe de puțința a aplica ritul și zisei, plină funcțiunilor sacre din anumite zile și timpuri amăsurați însemnătății lor mistice; iar lipsese sufletescii a credincioșilor i-a silit a alege o cale mai practică.

Ritul și disciplina funcțiunilor sacre, așa cum se propun în cărțile noastre bisericescii, au avut înțelesul amăsurați împrejurărilor și locului, între cari și unde s'au dezvoltat și amăsurați omenilor, pentru cari s'au statorit. Câmpul lor de dezvoltare au fost mănăstirile. Pentru frații călugări au fost statorite, cum se vede la cea dintâi privire în toate cărțile noastre bisericescii. Împrejurările și lipsese unor parochieni sînt cu mult mai multifarii și cu totul deosebite de lipsese și împrejurările vieții călugărescii. O daună în ceva avere, un cas de morb, de nascere, de mörte și altele motivează azi pe unul, mîne pe altul din credincioșii unei parochii, a cere de la parochul respectiv ori și de la altul din vecini, fără a reflecta că e timpul păresimilor, îndeplinirea unei liturgii. Dacă unul atare om, care cu totă simplicitatea sa scie, că o liturgie e actul cel mai sfînt și mai însemnat, pe care un muritor îl pöte oferi lui Dumnezeu, i-s'ar zice: fétul meu, nu se pöte, căci e postul mare, s'ar dechiara că acea e o nebunie. Nu numai un țeran neinstruat, ci ori care mirean, fie cât de inteligent și instruat în însemnătatea mistică a funcțiunilor bisericescii, n'ar puté înțelege, cum în păresimi liturgia privată, personală, care noi preoții de la sate o putem face numai în zilele ordinari a săptămînei ar fi neplăcută lui Dumnezeu. Ba, de la cetirea tractatului din vorbă, nelncetat mă întreb, că parochienii mei, căroră le place și doresc, ea în fie-care zi din păresimi să se facă liturgie, la care asistă când un morbos, când cutare evlavios, öre ce ar face, dacă le-ași spune, că în zilele ordinare a păresimilor nu e fertat să se facă liturgie pentru privați.

La acésta întrebare eu nu-mi pot răspunde. Din astă cauză pentru dilucidarea cestiunei și împécarea consciințelor, a publica în colönele preșinței foi „Unirea“ ordurile presente, Vê rogă

Ales. Barbulescu.

Dare de samă și mulțumită publică.

La balul din 21 Februar a. e. aranjat în favorul nōuei edificănde bisericii gr. cat. din Vulcan, au binevoit a suprasolvi următorii: Alesandru Kraus, notar 17 cor. Ioan Pataki, preot gr. cat. 10 cor. Heinrich Lobstein, 7 cor. Vasile Ianza, pretor, Alesandru Papp, farmacist, Coloman Gola, subnot. câte 5 cor. Iosif Lotter, veterinar, Ignat Berheim, Sebastian Procop, Herman Lövi și Farkas Zsombor, sub-notar în Brănișcă, câte 4 cor. Ștefan Radic, protopop, Vass Imre, docente, Alesandru Katona, păleriu, Martin Ferencz, câte 3 cor. Reingewitz Geza, Coloman Tussák, Mihai Giurca, Ludovic Deac, impiegat la calea ferată, Solomon Ignác, Carol Karacsony, respiciente, Huszt Aladar, inginer, Bartok Ferencz, sergente de gendarmi și Leopold Solomon, câte 2 cor. Iosif Regenyi, suprem-băies, Löwi Lipot, König Ferencz,

Schatzman Herman, George Todoran, preot gr. cat. Vidor Frigyes, Susnek Reszó, șef de gară, Hodan Iuliu, Salamon Iacob, familia Oltean, din Rechitova, câte 1 cor. Din colecta lui Gremberger Dezsó, șef de gară în Isroni 4 cor. 40 fil. Întrate au fost de tot 207 cor. 407. spese 87 cor. 407. a rămas venit curat 120 cari s'au și depus la „Hátégana“ institut de economie în Hatég, sub libel Nr. 587.

Întru cât balul a reușit și scopul de a pune un temelii și un început la fondul de edificare a numitei bisericii, s'a ajuns la-mi țin de datorință a da expresiune viei mele mulțumite și recunoștința Dlu inginer suprem Ioan Mrász și tuturor funcționarilor de la societatea de cărbuni Salgó-Tarján, cari nu numai că ne-au onorat cu prezența sa, fără în tot felul ne-a și sprijinit. Nu întrelas a fi recunoșcător și celui alalt public din Vulcan, care și-a oferit obolul său spre un scop atât de nobil și sfînt. Primescă afectiunea simpatiei mele și tinerii din comitetul aranjator și îi asigur, că dragostea arătată față de mine și cauză ce-o represint, o voi aprecia-o pururea.

Dat Jiú-Coroesceni la 17 Martie st. n. 1903.

Ioan Pataki

preot gr. cat. și președintele comitetului aranjator.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu în biserica parochială gr. cat. din Baia de mult timp s'a simțit lipsa unei candelă de altar și a unui ornat de înmormintare; acestea amëndoné spre bucuria credincioșilor nile-a adus ziua de anul nou trecut, când binecuvîntându-se s'au predat destinațiunei. Spre procurarea lor au contribuit: Spectabilul Dn Visky Ferencz, mare proprietar în loc, 10 cor., care tot acum de odată ne-a donat și un vas pentru purtarea apei binecuvîntate la botezul Domnului, prețuit în 7 cor., A. B. 8 cor., Lazar Gavril 3 cor., Moldovan Samson, cantorul bisericii 2 cor., Pol Miron 2 cor., Dodița Gregoriu 2 cor., Vultur Anton 2 cor., Sântean Vilon 2 cor., Ungur Gregoriu 2 cor., Bernaczki Pavel 2 cor., Pol Ioan 2 cor., Müller Sandu 2 cor., Vlad Pavel 2 cor., Buta Ioan din Ercea 2 cor., Pitariu Ioan 2 cor., Vlad Gregoriu 2 cor., Maier Simion 2 cor., Cotoră Onisie 2 cor., Roșca Niculae 2 cor., Ungur Ioan Iun. 2 cor., Meruță Ioan 2 cor., Podariu Ioan 2 cor., Rician Chirilă 2 cor., Pol Gerasim 2 cor., Vultur David 2 cor., Chetan Simion 2 cor., Furnea Vasile sen. 2 cor., Podariu Constantin 2 cor., Ungur Ioan sen. 2 cor., Cotoră Gregoriu 2 cor., Milășan Zaharie 1 cor., Huza Miron 1 cor., Bernaczki Veta 1 cor., Cotoră Pavel 1 cor., Pâncă Simion 1 cor., Vultur Simion 1 cor., Bodan Onisie 1 cor., Murășan Ioan 1 cor., Hintea Anastasia 1 cor., Cismaș Marcu de la Nima Rciului 1 cor., și Vlad Dănilă 4 cor. În sumă s'au adunat 89 cor. din cari cu 40 cor. s'a cumpărat un ornat de barșon negru pentru înmormintări. Iar cu 49 cor. s'a procurat candelă de altar din argint de china frumos pregătită și ajustată. Acestor contributory cari nu din mulțimea averilor, ci mulți din ei ömeni s'erați fiind, din bunătatea inimii au jertfit spre frumșeta casei Domnului, li-se exprimă și pe acésta cale mulțumite întregului popor credincios, dorindu-le de la Dumnezeu respłată pămîntescă și cerescă. Baia, în 19 Iannariu 1903. Curatoratul bisericesc. — Petru Vermaga cu soția Raveca, a făcut o fundațiune de 40 cor., care anume numără 82 cor. spre înfrumse-

țarea bisericii cu numele „fundațiunea Ioan“. Miru Cărbunariu a donat o sfîntă cruce în preț de 2 cor. Muntean Parascheva a făcut un feșnic portativ cu 10 cor. Mai mulți poporeni au cumpărat o sfîntă Evangelie cu 25 cor. Câte-va femei mai ales nenunite, a cumpărat un stîchar din Blas cu 15 cor. Preotul-capelan Teodor Dușă, a donat un finat în mărime de 1 juger, ce s'a dat înaltului erariu regesc schimb, pentru un loc acomodat de cimiteriu parochial și tot odată să se edifice biserică nōnă pe el, pentru cari binefacere Dumnezeu să le respłatéscă însutit! Petrângeni la 5 April 1903. Iacob Groza, curator primar.

Masa studenților academicii din Cluș. Au mai încurs contribuiri de la următorii: „Olteana“ institut de credit în Vistea-inf. 40 cor., „Bistrițiana“ institut de credit Bistrița 200 cor., „Crișana“ institut de credit Brad 100 cor. Colectă Dr. Ioan Radu, profesor în Brad: Vasile Damian 2 cor., Ioan Rusu, medic 20 cor., Romul Coțoiu 20 cor., Dr. Robu Nicol 4 cor., Victor Ancean 4 cor., Ioan Cutean 4 cor., N. Florea 1 cor., Nedescifrabil 1 cor., Sabău 4 cor., Petru Rimbas 2 cor., Vasiliu Banc 2 cor., Dr. Ioan Radu 2 cor., Dr. P. Opișca 2 cor., și Nicolaș Bedea 1 cor. La olaltă 69 cor. Primescă binevoitorii donatori și pe acésta cale mulțumite nōstră. Direcțiunea institutului de credit și economii „Economul“ în Cluș. B. S. Podóbă, director esecutiv.

Episcopul Csáky din Vaț. a făcut o fundațiune de 200.000 cor. pentru înșințarea de școle primare, confesionale.

Lourdes. Mare bucurie era pentru presa jidano-magiară, când se lansase scirea, că guvernul francez, are de gând să interzică cercetarea renumitei grote făcătoare de minuni din Lourdes. Ministrul president înse și-a retras ordinul, și peregrinii o vor puté cerceta și de aci în colo neatînși. Orașul Lourdes va căpéta un preot, care va avé titlul de episcop.

Rescolă socialistă într'o comună românescă. Socialismul începe a-și aréta rōdele. În comuna Chitighaz, din apropierea Aradului, a avut loc, mai zilele trecute, o adevărată resvrătire a poporului. Cutare conducător socialist își însemnase adevărat registrul soților de principii. Un jurat comunal, aflând de lucru, a enunțat gendarmeria, carea venind a luat cu forța registrul. Poporul infuriat a năvălit asupra casei primăriei, cerënd cu ce preț estradarea juratului trădător. Juratul a fost estradat mulțimii, care l-a bătut de l'a lăsat mai mort. Turburările s'au repetit a doua zi, când mulțimea pretindea estradarea registrelor, neputëndu-se stabili ordinea, de cât după sosirea miliției, care cu puscile încercate a provocat mulțimea să se disolve! Bine înțeles, nu mai e vorbă de Hódmezővásárhely, ci de o comună românescă!

Necrolog. † Samuil Botta, archidiacon, asessor consistorial și paroch gr. cat. în Giriș, după un morb greu și îndelungat suferit cu resinațiune creștinescă, provédut cu ss. Sacramente și-a dat blândul și nobilul său suflet în mânia Creatorului în 24 Aprile st. n. 1903. la örele 9 antemeridiane, în anul 68 al etății, 44 al fericitei sale căsătorii și preoției fructificătoare.

† Kisfaludy A. Béla, profesor de teologie la universitatea din Budapesta, rector emerit, distins scriitor bisericesc, a încetat din viață în 26 crt. în etate de 56 ani.

† Mariți Oltean n. Soponescu, după un morb scurt, dar greu, împărțită fiind cu ss. Sacramente ale muribunților, și-a dat nobilul său suflet în mânia Creatorului. Lună în 27 April, sara la 11 öre în Budatelec, în al 20-lea an al vieții și al 2-lea an al fericitei sale căsătorii. O deplânge Emil Oltean, ea soț și Silviu, ea fiu.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Din viața lui Inocențiu Micul.

Conferința ținută la Ateneul din Craiova în
7 Februarie 1903.

(Continuare și fine.)

Ajunghind la Orăștie, a fost prins din ordinul guvernului transilvan; și după ce fu ținut cât-va timp închis la Sibiu, fu trimis la Viena, de unde i-s'a dat drumul. Interpretul său, un ungar, care scia românește, o fost asemenea arestat.

Cum — întreabă G. Bariț, în „Părți alese din istoria Transilvaniei” — cum un călugăr străin, sudit otoman din Bosnia, despre care arhiepiscopul din Carlovitz zicea în pașaportul ce i-l'a dat, că plecă în peregrinaj, în hagiatic, la Ierusalim, cum a putut el să facă propagandă religioasă într-o țară străină? ba încă să fie primit cu pompă triumfală, ca un guvernator sau ca un general victorios? Cum s'a permis, ba tocmai s'a ordonat Românilor din mai multe comune, să-i iasă înainte, pedestri și călări, cu steaguri și cu frunză, și să-i tragă clopotele, lucru care în orî ce altă ocaziune ar fi fost privit și tratat, ca o faptă revoluționară?

Un cronicar ungar zice, relativ la acest eveniment, că venirea călugărului Visarion a fost în adevăr providențială. În aceste cuvinte află regretatul nostru istoric, G. Bariț, cel mai bun răspuns la întrebarea ce-și pune. Scopul era să se arunce între Români sămînța desbinării, și ast fel să se paralizese tendințele și planul lor de a se emancipa. Este aceeași politică tradițională, care se urmează și astăzi.

Inimicii episcopului Inocențiu nu întârziară a imputa acestuia, că el ar fi încurajat pe sihastrul Visarion în propaganda sa. Și după sinodul convocat de Inocențiu în Iuliu 1744, adevă numai cu câteva luni în urma venirii călugărului, care intrase în țară în primăvara aceluși an, aristocrații, împreună cu guvernul țării și cu călugărul iezuit din curtea episcopului, știind că Maria Teresia, este o ardentă catolică, care ține mult la propaganda catolicismului și prin urmare la unire, acuzară acum pe Inocențiu înaintea tronului, că vrea să strice unirea.

În urma acestor acuzări, fiind citat la Viena, ca să deie samă de faptele sale, episcopul luă cu sine pe omul său de încredere și pe secretarul său și plecă la Viena, fără să-și aducă aminte, că astădată plecă din țară pentru a nu să mai reîntorče.

La Viena, spre mirarea lui împărătesa îi refuză audiența, până când nu să va desvinovăți înaintea unei comisii alese pentru afacerile transilvane. Din această comisiune făceau parte doi membrii ai cancelariei aulice transilvane și alte persoane. Ea era compusă, ca și cancelaria aulică, acest tribunal suprem al Transilvaniei, cu reședința în Viena, era compusă tot din oameni de ai celor trei națiuni inimice Românilor, cu ai căror reprezentanți avu episcopul atâtea lupte, cari erau să-l arunce în cele din urmă pe ferestă din adunarea legislativă și cari acum îl acuzau tronului de rea credință și de trădare. El vedea prin urmare sörtea ce-l aștepta din momentul, în care fu dat în judecata inamicilor săi.

Pöte că în acele timpuri de barbarie ar fi avut și el să sufere cumplitul martiriu al lui Sava Brancovici, un alt prelat al Românilor, care avu curajul să pună piept inamicilor religiunii, și poporului său. Acest mitropolit fusese închis de guvernul Transilvaniei, care atunci era întreg în mâna principilor calvinii, și în fie care Vineri era scos numai în cămeșă înaintea poporului și bătut cu vina de bou, până cădeaă bucăți de carne din corpul lui. Și ciudată coincidentă, acest martiriu să întâmpla la castelul principelui Apafi, la Blaș, tocmai pe locul unde, prin stăruințele lui Inocențiu Micul și ale următorului său, s'a ridicat mai târziu prima școlă română și de unde trebuia să răsără ast fel schinteia deșteptării naționale.

Inocențiu Micul nu era omul, pe care să-l înspăimînte pericolele și martiriul. Când pontificele din Roma îi aducea aminte aceea ce i-se pöte întâmpla, dacă să vă înapoia în în Transilvania, el îi răspundea, că pericolele nu-l înspăimîntă; că, din contră, împreună cu pericolul crește și tăria inimii sale de a-l înfrunta; și că el e gata de a suferi cea mai cumplită mörte, dacă ar sci, că prin această triumfă cauza pentru care luptă.

În fața pericolului ce-l amenința, căduț în disgrăția împărătesei și desperat de a o scöte la căpătăiu cu adversarii săi, Inocențiu să determină a căuta refugiu înaintea capului suprem al bisericii, înaintea pontificelui din Roma, ca să-i arete nevinovăția sa și dreptatea cauzei ce apöră și se împlöre sprijinul lui în această sfîntă luptă.

La acesta îl îndemnară pöte și nescari intrigi țesute înadins, ca să-l înduplece a pörăsi Viena și din neînfațisarea lui înaintea comisiei să-i facă un nou cap de acuzare. Hurmuzachi și istoricul S. Micul ne spun, că neprietinii ar fi trimis pe un preot la episcopul, ca să-i comunice, că împărătesa are mare mânia în contra lui, și că vor să-l închidă la Gratz între cei mai mari criminali. Bariț își aduce aminte a fi vöduț în tinerețe un autograf al episcopului Klein, în care acesta numia pe un anume Cserei, de la cancelaria curții imperiale, care și el venise la dînsul, să-i spună mânia împărătesei și să-i deie sfatul de a să îngriji de mântuirea capului său.

Conduș de sigur mai mult de marile sale idei de cât îndemnat de aceste intrigi, Inocențiu plecă la Roma. Papa luă, ce e drept apörarea lui înaintea curții din Viena; fuse fără succes. Pentru că aci, în loc de a i-se face dreptate, să dete ordin, ca să i-se confisce totă averea, iar el să fie suspendat din funcțiunea de episcop, neputënd fi destituit, căci s'ar fi lucrat în contra canónelor.

Confiscându-i-se averea, Klein ajunsese la atăta sörăcie în Roma, în cât ca să pöta trăi fu silit să-și pună zalog crucea, care fu röscompörată în urmă de episcopul Orădiimari.

Papa, vöduț în cătro bate vîntul politiceii, mângăia pe Inocențiu, că împărătesa nu-i pöte lua demnitătea de episcop, de vreme ce el n'a făcut nici o greșală în contra canónelor; inse, cu töte aceste, ar fi mai bine să demisioneze de bună voie și atunci i-se vor da și mijlöcele de traiu.

Energicul episcop resistă acestei ispite 7 ani, trăind la Roma în mare lipsă. Ba la început să hotărise chiar la acte revoluționare, lucrând în contra decretelor împărătesci, din care cauze venise în conflict cu vicariul și amicul său, Petru Pavel Aron.

În fine, pierdünd orî ce speranță de a să mai reîntorče în țară, unde era așteptat cu vii dorințe de clerul și poporul său, și de a-și mai puté relua scaunul episcopesc, și vöduț de altă parte buna administrare a vicariului său, Petru Pavel Aron, — Inocențiu Micul renunță la episcopie, în 1751, și trăi în Roma cu o pensune anuală de 1200 de floreni încă 17 ani, până la mörtea sa, în 1768, în etate de 76 de ani. În timpul bătrănețelor era îngrijit de cătră un nepot de frate al său, care întorcëndu-se pe urmă în Transilvania, a fost protoiereu în țara Oltului, în comuna Venetia-de-sus.

După ce i-se închisese orî ce drum de a mai lucra pentru poporul său, Dr. A. Bunea, ne spune, că Klein își mângăia zilele cu cetirea autorilor clasici, din cari a lăsat în manuscris o interesantă antologie. Dar cea mai mare mângăiere sufletescă a lui era deschiderea școlilor din Blaș și celealalte lucrări roditoare ale urmașului său. Aron, pe cari le urmăria cu mult interes.

Veți întreba acum, ce s'a ales din töte frămîntările și luptele acestui arhieru? Ce bine a rezultat din ele pentru biserica și poporul românesc?

Dacă nu ne-ar fi rămas alt ceva de la Inocențiu Micul, de cât suvenirea faptelor sale și exemplul și glorioșa imagine a unui mare caracter; ar fi destul pentru a-l face nemuritor. Dar El a lăsat în spiritul Românilor transcarpatini aceea mișcare pornită de el cu un așa generos avînt, pentru eliberarea neamului lor și pentru ridicarea lui la rangul ce i-se cuvine între popöreș. Ideile pentru cari a luptat el, formulate în *supplex libellus* de la 1791, dezvoltate în actele de pe câmpul libertății la 1848 și precisate în programa comitetului național de la 1881, formeză până astăzi programa politică a Românilor din Ungaria. Ca și Tudor Vladimirescu, ca și toți martirii ideilor mari, Inocențiu Micul, a aruncat sömînța destinată a aduce cu timpul bogate sëmănături.

Dar nu numai pentru drepturile politice și religioșe s'a luptat Klein. El scia, că liberarea unui popor din robie și ridicarea lui la o sörte mai bună e cu neputință fără cultură. Pentru aceea, din primii ani ai episcopatului său a lucrat pentru crearea unui fond, din cari să se pöta înființa și susține școle pentru formarea preoților și luminarea poporului; și să se pöta trimite tineri aleși pe la școlile superioere din țerile civilisate.

Inocențiu Micul, este întemeietoriul Blașului, până astăzi singurul oraș în Transilvania, care se pöte numi românesc. Îndată ce luă în mână administrarea provinciei sale, Klein strămută reședința episcopescă de la Făgăraș în centrul Transilvaniei; schimbă cele două domenii episcopesci, unul la Sămbăta lângă Făgăraș, altul la Gherla, cu un domeniu cu mult mai mare de pe văile Törnăvilor; să instaleze în vechiul castel rămas de la principele Ardealului, Apafi, și situat

la împreunarea Târnavelor, pe culmea unei coline frumoase și cu întinse priveliști, spre apus până la munții Aurari, spre sud până la munții Făgărașului. Pe o livadă verde, înaintea castelului, Klein începu zidirea bisericeii catedrale de astăzi și în jurul ei, a unei mănăstiri destinate a fi și local de școală. Acolo, unde până la 1738 nu era decât un castel și spre apus un cătun unguresc, Klein plănui și începu ast fel ridicarea unui oraș, menit a fi centru de lumină și izvorul culturii naționale a Românilor.¹⁾

Klein n'a ajuns să ducă la îndeplinire înființarea atât de dorită a primelor școle române. Inse avu fericirea să fie urmat de un episcop tot așa de zelos și iubitor de neamul său ca și dînsul. Acesta continuă opera începută de Klein și puse temelii culturii naționale prin deschiderea școlilor de la Blaș, în 1753. Și acesta s'a făcut tocmai atunci, când Românii pretutindeni, lipsiți de cultură și subjugăți străinilor, erau amenințați în existența lor națională. Această împrejurare înaltă însemnătatea istorică a acestor doi omeni. Și pe cum numele lor, atât de bine puse în lumină prin cele două volume de curând apărute ale părintelui canonic dr. A. Bunea, înfrumșează istoria noastră din veacul al 18; așa statuetele lor vor înfrumșeza odată piața Blașului, când libertatea și tradițiunea vor face din acest oraș un loc de pelerinaj, cercetat cu pietate din toate colțurile patriei noastre.

M. Stragian.

CRUMIRUL

sau

călăuzul prin desert de K. May.

(Continuare și fine.)

Noi am descălecat și am scos mai întâi lapa din morăstina; apoi ne-am apropiat de călăreț. Iapa cea ostentă a făcut săritură prea scurtă, și crumirul, aruncat din șeauă, a căzut pe cap și și-a frânt gâtul.

„Dumnezeu să-l ierte!” suspina eu ușurat.

„Allah să-l bată pe leproșul!” adăuse Achmed și apoi se apropie repede de Mochallah, pe carea eu am fost așezat-o pe năsip. „Sihdi e mortă!” strigă el înspăimîntat.

Am examinat-o.

„Trăiesce, este numai leșinată”, i-am explicat eu.

Atunci el o luă în brațe și o sîrută pe ochi, gură și obrazi, până ce și-a venit în ori. Într'aceea eu m'am îngrijit de cai, cari stăteau lângă noi, cu cîstele sbătînde și cu nările umflate. Nu era permis să-i lăsăm să stea așa. I-am frecat puternic, apoi m'am întors eră și cătră Achmed. Acesta era cu ochii plini de lacrimi; el voia să vorbească cu Mochallah, inse nu primea nici un răspuns. Ea atirna de gâtul lui, și ceea ce auziam, erau numai tonuri nearticulate.

¹⁾ V. Enciclopedia română v. I. art. Blaș, de dr. A. Bunea.

„Cruță-o, Achmed!” îl rugai eu. „Ea a suferit prea mult, și ultima jumătate de ceas a fost mai înfricoșată, de cât pôte suporta o femeie, fără urmări grave.”

„Da, Sihdi, a fost grozav! O, ce este el-Areth, și ce este Abu il Afrid față de șottul acesta! Ruhh-es-Sebcha ne-a lăsat liberi, fiind-că noi nu stutem păcătoși, pe crumir inse la urmă totuși l'a reținut pentru sine. De l-ar locui sufletul în iad; la dracii cei mai blăstemați! Nici odată nu voi uita călăritul acesta!”

„Nici eu, te asigur. Mie mi-se pare, ca și când ași fi căzut de pe o mie de minareturi, fără ca să mă fi lovit nici odată.”

„Și acum, Sihdi, îți mulțumesc, că ai scăpat pe Mochallah, „perla ficelor”, când crumirul a voit să o asvirle în abis!”

„Nu vorbi acum despre această! Noi încă stutem prea eșofați; trebuie să trecă cât-va timp, până ce ne vom fi liniștit. Ajută-mi, să leg pe crumir pe căl; după aceea teal pe Mochallah la tine, și apoi vom cerea, dacă putem găsi pe omenii nostri.”

„Sihdi, cunosc direcțiunea, în carea trebuie să-l căutăm?”

„Da, drumul nostru a mers cătră sud-vest, așa dar trebuie să ne întorcem înapoi cătră nord-est.”

Peste puțin am pornit înapoi. Eu mergeam înainte, ducînd de frîu lapa cea albă, iar după mine urma fericitul Achmed-es-Sallah, alegînd din comora cuvintelor sale terminii cei mai dulci, pentru a arăta „perlei ficelor”, cât de fericit se simte el.

Era de timpuriu după amezî, când am ajuns la limba de pămînt, de unde s'a început drumul nostru înfricoșat. Când ne-am îndoit pe după ultimul colț, încă tot n'am fost observați, de ore ce ai nostri ședeau pe tîrm și nu-și luaă ochii de pe suprafața lucitoare, pe carea am dispărut noi dimineța. Atunci eu am slobozit o pușcătură; toți săriră în sus, și când ne zăriră, resună un singur strigat chiuitor de veselie. În cîrînd am fost încunjuțați și încărcăți cu miî de întrebări. Numai unul stătea de o parte, cu fîca reafiată în brațe și privind cu ochi strălucitori la lapa sa — Ali-en-Nurabi.

„Hamdulillah, le-am recăpătat pe amîndouă!” strigă el în sfîrșit. „Achmed-es-Sallah, și-ai ținut cuvîntul; și așa fel acum mă gîndesc și la al meu: Mochallah, fîca inimii mele, să fie a ta. Acum inse povestiți-ne, cum v'a condus Allah, și cine a luat sufletul acestui tîlhar, la care nu se vede nici o rană.”

„Lasă se povestesc eu, Sihdi!” se rugă Achmed.

„Bine!” răspusei eu.

L'am lăsat bucuros se povestescă. Într'aceea eu m'am așezat lângă englez, pentru ca să-i raportez în limba sa maternă despre aventura noastră. El își adună picîșorele cele lungi lângă obraz, își puse mîinile cele înfîinite pe după genunchi, și mă ascultă cu cea mai mare încordare. După ce am isprăvit, el resună adînc și dechiară cu sinceritate: „Dta scil, sir, că eu doresc bucuros o aventură! Ună ca această, inse nu. Este mai bine să ai ceva pe pămînt solid sub picîșore, scînd mergi

la preunblare. Yes! Acest Achmed inse este chiar al dracului; să mîrgă el după dta pe lacul cel bătrîn! Acum inse, în sfîrșit, Mochallah totuși este a lui — fidanțare, ospet și zestre. Scil, ce l-am promis eu?”

„Da.”

„Ce?”

„Cinci-zeci de punzi.”

„Îi va și căpeta, căci l-a meritat, Well!”

Peste un ceas stăteam cu toți pe crusta cea solidă a șottului, în carea am fost făcut o ganră.

„Așa dar luați corpul său,” zise Omar Altantavi cu voce gravă, „și-l aruncați în abisul năsipului sbrător, unde a voit el se trimită pe copilul fratelui nostru: Ruhh-es-Sebcha să-l păstreze oșele până la ziua învierii; sufletul său inse cerce, dacă pôte trece peste puntea, carea conduce în raiu. El și-a călcat jurămintul și a înjurat pe Dumnezeu și pe profetul; acesta este cel mai mare diatre toate păcatele. Allah illa Allah, ve Mohammed Rassul Allah!”

G.

Bibliografie.

A apărut:

Alexandru Ciura: *Eminescu și Coșbuc*, note comparative, preț 1 coronă. Studiul cunoscut cetitorilor nostri, a apărut într'un drăgălaș volum de 108 pagini.

„Sămănătorul”, sub direcția unui comitet. Anul II. Nr. 12, cu următorul sumar: M. Eminescu, — De-oîu anri, Unda, spumă, M. Sadoveanu, — Necunoscutul, Ion Bîrseanu, — Chiparizii, Ibsen, — Minerul, Albastrosul, il. Chendi, — Din școala lui Coșbuc, Z. Bîrsan, — Pastel, Amurg de primăvară, Red. — Răspunsuri. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an.

Vasile E. Moldovan: *Dușmănie roman*, preț 1 coronă, form. 8° mic, pag. 112. E un episod din viața haiducului Daian, că să ne exprimăm așa, deși autorul ne prezintă pe Daian ca pe o persoană inocentă, care silit de împrejurări, a trebuit să pribegescă. Stilul e ușor și povestirea curgătoare.

Mateiu Voileanu: *Momente din viața bisericească a Românilor ortodocși din Transilvania, 1780—1787*. Sibiu 1003. Cuprinde acte de pe timpul episcopului Gedern Nichitiel, acte cari pe timpul războiului civil, s'au prăpădit și resbrat în toate părțile.

Dr. Ștefan Pop: *La unirea bisericeii românești*, partea I. preț 1 cor. Scriere polemică contra broșurei din Dr. G. Popovici, despre unirea românilor. Pag. 75, form. mare două colone. Se pôte procura de la autor, Jezvin.

V. Leonescu și T. Duțescu-Duțu: *Peneș Curcanul*, dramă resboinică în 4 acte, cu 10 ilustrațiuni, originale din vremea resboiului pentru independență, Bucuresci „Carol Göbl.” 1903 preț 2 Lei, Se află de vinzare și la Tipografia noastră.

Prof. Dr. Ioan Rațiu: *Vieța și operele lui Andrei Murășan*. Studiū istoric-literar. Blaș 1900. Preț 2 cor.

Dr. Isidor Marcu: **Teologia pastorală**, vol. I. **Didactica pastorală**. Blaș 1902. Opul de 415 pag. form. 8° mare e aprobat de Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc și de Ven. Ordinariate de Orade, Gherla și Lugos. S'a recomandat elerului spre a fi procurat pentru bibliotecile parohiale.

Biblioteca „Unirei”: **Nume de familie la românii din Ungaria**, de Alesiu Viciu, prof. Blaș 1902 pag. 29. prețul 12 fl. Studiul acesta interesant s'a reproduc din colonele foii noastre, unde a fost publicat mai întâiu, în el se face o clasificare a numelor românești de familie, căutându-se originea lor. Se vinde în favoarea fondului pentru „Masa studenților”.

Toma de Kempis: **Imitațiunea lui Christos**, tradusă după originalul latin de P. N. Urmată de un adans cu rugăciuni. Bacău 1902. pag. 362-87. prețul 1 leu.

Ioan F. Negruti: **Constituțiunea patriei și drenturile și datorințele cetățenesci** Blaș 1903 pag. 104 prețul 50 fl. E o scriere foarte importantă pentru școalele civile și pedagogi, împărtășind prețioase cunoștințe din drepturile și datorințele cetățenesci. Pote fi folosită cu mult succes și de privați.

Posta „Unirii”.

I. B. în A. și I. P. P. E prea târziu.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

194 v. număr
1903.

(27) 1-1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1902. évi v. 4220 számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt „Patria” takarékpénztár javára Dengel Vasillie I. Gligor és társa ellen 143 kor. — fill. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 914 kor. — fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: Dengel Vasillie I. Gligorát: ökrök, szekér, széna, sertés; Krisztea Dumitru-nál: sertések, caür; Krisztea Juonnál: tulok, borju, tinó, sertés és szekér nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a hosszuaszói kir. járásbírótság 1903. évi V. 78/2 számú végzése folytán 143 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi Május hó 28-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 98 kor. 66 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Mikeszászán végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközzésére 1903. évi Május hó 5. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbit ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszuaszón 1903. évi Április hó 18-ik napján.

Kónya János.
kir. bírósági végrehajtó.

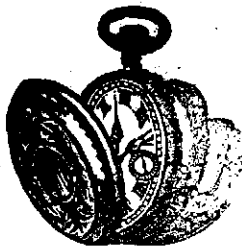
Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blaș)

(valabil din 1 Octobree 1902).

cătră	g a r a		de la
Teuș — Tövis			
226	persóne	persóne	102
1258	mixt	mixt	229
735	accelerat	accelerat	904
1047	accelerat	accelerat	540
Copșa — Kis-Kapus			
107	persóne	persóne	221
282	mixt	mixt	1253
905	accelerat	accelerat	734
541	accelerat	accelerat	1046
S ó v á r a d			
310	mixt	mixt	848
248	mixt	mixt	650

Inserate.

(54) 17-20

Numai 2-75 fl.

Să trimite cu ram-bursă ori anticipându-se prețul.

Un escelent ceas de busnăar Remontoir, de nichel sistem „Patent Roskopf.” Se vinde cu garanță de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclam.

Celor ce nu le convine li se retrimit banii.

E. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere

Krakovia Stradom 18.

Liferantul oficialilor de stat.

Prețcurantur se trimite la cerere gratis și franco.

Se caută agenți.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiul de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 coróne.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 coróne.**

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

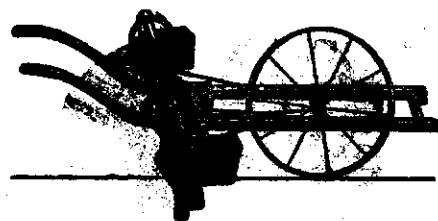
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișoara.

Atelierul de mașini și de
pluguri al lui

EUGEN NICOLA

din Blaș.

Se recomandă pentru pregătirea a orî ce fel de lucru, ce cade în acest fach și anume: *mașini și instrumente economice, pluguri schimbătore, mașini de freat cucuruzul, mașini de îmblătît.*

Face tot feliul de

R E P A R A T U R I

la mașini cu vapor și alte soiuri de mașini.

(11) 10-10

Intreprindere de transportarea și înmăgăzinarea mobilelor.

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în cară de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

TELEFON. Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. TELEFON.

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbi, fără întrerupere, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 14-52

Timbalele mele au fost decorate la espoziția milenară.

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Daū instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de țimbale diplomat și inventatorul țimbalei „Coróna de fier”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 14-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortizațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie marcă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22, 1|12.

(7) 14-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

(8) 14-52

Carol Beck

pregător de ventilătoare patentate pentru ferestă.

BUDAPEST, VIII, József-utoza 14.

În atenția directorilor de școală!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de cătră Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțămît.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestă comune, școli, institute și locuințe private	„ 13.—
Pentru ferestă mai ușore și mai simple „	9.—
Ferestă de Closett	„ 7-60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kispest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectueso foarte prompt și foarte repede.